

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm X. Quamuis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

esse debent, c. 1. de ijs quæ fiunt à maiore parte Capituli. In priore autem casu neutra electio confirmanda est: seu, vt alijs verbis dicam, pars sanior agere potest, non vt sua electio admittatur, sed vt alterius partis electio irrita pronuntietur: Quia in c. quia propter, secundum communionem DD. interpretationem, ad canonicam electionem vtrumque requiritur, vt & maior, & sanior pars Capituli in vnum consenserit. Quamuis contradicat Gl. in cit. c. Ecclesia, ver. non consenserit, existimans electionem, quæ facta est à parte saniore, præferendam esse: quia pars sanior censetur etiam maior.

QVÆRES: Quid igitur hoc casu faciendum, si ex vna parte sit numerus maior eligentium, quamuis non notabiliter excedens, altera verò pars auctoritate, & meritis electi multum superare videatur? Respondeo, Nonnam electionem inchoandam esse; quia neutra illorum canonicum effectum habere potuit. Neque enim dici potest, tali casu electionem ad Superiorem deuolui: cum neque in forma peccatum fuerit, neque indignus electus sit, neque tempus trimestre elapsum, vt supponimus.

CAPITVLVM X.

Quamuis.

PARAPHRASIS.

Hæc constitutio Gregorij X. c. 9. Concil. Lugdun. secundum id tempus emanauit, cum Episcopi canonicè electi à Metropolitano confirmationem accipere solerent: Hodie autem eiusmodi dignitates Cathedralis, Episcopatus, inquam, & Archiepiscopatus, Sedi Apostolicæ referuntur, secundum reg. 2. Cancellariæ: Ita tamen, vt in Germania secundum Concordata cum Nicolao V. in Bulla, quæ incipit: Ad sacram, electio Capitulo Cathedrali relinquatur, quæ, si secundum canones facta sit, confirmari debeat. Summa constitutionis est: Tametsi Alexander IV. Pontifex quaslibet appellationes in causis Episcopaliū electionum ad Sedem Apo-

stolicam admittendas esse decreuerit; propterea quòd eiusmodi causæ seu controversiæ meritò inter maiores numerentur, quarum cognitio Sedi Apostolicæ reseruatur, c. maiores, de Baptismo, & c. Vt debitus, 59. de appellat. Verum Gregor. X. ad reprimendam appellationum frequentiam, & appellantium temeritatem coercendam, statuit, vt, si in causa Episcopalis electionis appellatum fuerit, ei appellationi non deferatur, neque negotium ad Sedem Apostolicam deuoluatur; nisi appellatio in scripto proposita fuerit, adiecta causa rationabili, quæ, si probata sit, legitima censi debeat. Sin autem nulla causa adiecta sit, vel quæ friuola apparet, appellatio reiiciatur. Sed tametsi appellationi deferatur, nihilominus liceat partibus, (nulla tamen simoniaca pactione interueniente) ab ea recedere, priusquam Apostolicæ Sedi representata fuerit. Atque ipsi Iudices, ad quos causa pertinuisset, nisi appellatum fuisset, diligenter inquirant, num simoniaca prauitas interuenierit; & si interuenisse cognoscant, nequaquam se intromittant, sed ad Sedem Apostolicam causam ablegent, præfigentes partibus preëmptorium temporis terminum, intra quem cum omnibus actis, & instrumentis, Apostolico se conspectui sistere debeant.

SUMMARIVM.

1. *Non expedit, vt appellanti ad superius tribunal facile deferatur.*
2. *Appellans renunciare potest appellationi, priusquam Superiori presentata est, aut aduersario intimata.*

NOTANDVM I. Non expedit, vt appellanti ad superius tribunal facile deferatur; cum ob eam causam lites protrahantur. Ex quo, maximè in causis beneficiabilibus, damna proueniunt Ecclesiis, quando Prælati, aliique ministri tardiùs prouidentur. Quamobrem moderationem quandam appellationibus statuere, æquum est, vt

etiam notauit lib. 1. Theol. moral. tract. 4. c. 7. num. 6.

2. **NOTANDVM II.** Appellans renunciare potest appellationi, priusquam ea Superiori presentata est: non item postea, saltem in eiusmodi maioribus causis, ut hic Monachus docet n. 7. & 10. Ceterum postquam appellatio aduersario intimata est, non potest appellans absque eius consensu renunciare; nisi expensas, vel si alia de causa eius interfit, compensare velit, iuxta c. interposita, 70. §. Ille, de appellat. & docet hic Ioan. Monachus, n. 6. §. Sed numquid.

CAPITVLVM XI.

Si forte.

SI quis electo, postulado, aut aliter promouendo ad dignitatem, inter alia obijciat defectum scientiæ, aut corporis manifestum, seu qui facile cognosci possit, Iudex ante omnia examini subijciat promouendum, vtrum talis in eo defectus appareat, necne: Atque huius rei facta discussio vel initium præbebit alijs obiectis examinandis, vel denegabit. Si enim compertum fuerit, quod aduersarius falso obiecerit defectum, omnino à prosecutione causæ repellendus erit, ut neque in alijs audiatur, sed perinde puniatur, ac si omnium obiectorum probatione defecisset. Ita statuit Gregor. X. in eod. Concil. Lugdun. c. 10.

Ratio constitutionis est, quia ex vna parte homines prouisi esse solent ad impediendas prouisiones dignitatum, quas sibi ipsis, vel amicis aut consanguineis obuenire malent: Ex altera vero parte eiusmodi causarum expeditio celeritatem desiderat, ut, quam fieri potest, citissimè ecclesiis viduatibus prouideatur. Modus autem citò expediendi causam erit iste, si Iudex ante omnia de manifesto, qui obiectus erat, defectu inquiret, et si in eo falsitatem deprehendat, præsumptionem faciat, etiam in alijs obiectis, quorum inquisitio difficilior est, fraudem & calumniam committi; atque idcirco opponentem repellat; ac puniat, perinde ac si in o-

mnibus calumniari voluisset. Sin autem defectum, quem obiecerat, verum deprehendat, sufficientem iam causam habebit electum, ut indignum repellendi, & efficere, ut ad aliam canonicam electionem, seu prouisionem processus fiat.

Est autem id speciale in hac causa oppugnata electionis, aut prouisionis: Nam alioquin aduersarius in vno obiecto deficiens, admittendus est ad probationem aliorum obiectorum, ut colligitur ex c. 1. §. adijcietes, hoc tit. Vide, quæ dixi c. 1. hoc lib. & tit.

Id **QVÆRVNT** hic Ioan. Monachus n. 11. Gl. ver. initium. Quomodo intelligendum sit, quod in textu dicitur, euentum factæ inquisitionis de defectu manifesto initium daturum alijs examinandis obiectis, vel negaturum? Arbitror ita respondendum: Si facta inquisitione defectus obiectus deprehendatur, qui tamen per se solus sufficiens non sit ad infirmendam electionem aut prouisionem; tum ad alia examinanda obiecta gradus fiet. Sed etsi sufficiens sit ad infirmendam prouisionem, tamen plerumque expedit plures causas infirmationis cognoscere, ut causa tantò clarior, & minus dubitata sit: Præterquam, quod Iudex seu ex officio, seu accusante aduersario procedere possit non tantum in causa electionis, seu prouisionis infirmandæ, sed etiam ad alias pœnas canonicas inferendas. Sin autem facta inquisitione defectus personæ obiectus non appareat, tunc, ordinariè loquendo, aduersarius repellendus est, tanquam qui in probatione totius causæ defecerit, consequenter Reus absolendus, saltem in ordine ad hoc iudicium. Dixi autem *ordinariè*, quia si manifestò appareat, Actorem probabili ignorantia motum obieciisse defectum, tum ad alia probanda obiecta admitti potest. Quod verò hic dicunt Gl. & Ioan. Monachus, in causa isto, quo falsitas obiectionis manifestò apparet, Iudicem ex officio procedere posse ad alia examinanda obiecta, hoc dictum non videtur facere ad intentum Pontificis, qui hac constitutione finem vult imponi controuersis, si obiectus defectus contra personam, facta veritatis inquisitione, non appareat. In-

terim